

**Als spreker vertegenwoordig ik zowel de stichting
Leven met de Aarde als de Stichting Tegenwind NOT 12 december 2023**

Wij zijn actief om te werken aan een betere en duurzame wereld.

Wij hebben ons op grondige wijze verdiept in alle mogelijke factoren die spelen rondom het windbeleid in Nederland. Wij hebben inmiddels 6 keer een uitgebreide zienswijze ingediend; zowel naar de gemeente, als 2 keer in landelijke procedures en ook 3 keer naar de provincie.

Bovendien stoppen wij niet met op een correcte manier belangrijke vragen te stellen. Helaas krijgen wij lang niet altijd antwoorden.

Wij zijn perplex over de timing van het college dat zij nu toch windbeleid willen gaan vaststellen. De reden is dat de wethouder(s) duurzaamheid van Twente onlangs Gedeputeerde Staten in een open brief hebben laten weten een pas op de plaats te maken. Zij vinden de besluitvorming en communicatie uit Zwolle onnavolgbaar en niet democratisch. Zij zwichten dus nu voor het dreigen van Zwolle met “het regie zullen nemen”, terwijl ze daar overduidelijk bezig zijn met uitspraken zonder landelijke rugdekking. Dat is juist wat ontbreekt op dit moment, met grote onzekerheid tot gevolg. Er is dus in ernstige mate sprake van luchtfietsserij.

Maar alle wethouders samen hadden toch kunnen afspreken dat er voorlopig niets zal gebeuren?

De stevige brief aan Zwolle blijkt dus een wassen neus. Het is alleen voor de bühne. Tijs de Bree lacht in zijn vuist. En weer is er misleiding naar gemeenteraadsleden en betrokken burgers. Zij worden voortdurend opgezadeld met onmogelijke situaties en gebrek aan belangrijke en betrouwbare informatie.

Lang werd gedaan alsof het kort geleden bekend geworden <ontwerpbesluit windturbines leefomgeving> duidelijkheid zou geven! Maar helaas blijkt dat niet zo te zijn.

De onderbouwing van het ontwerpbesluit rammelt aan alle kanten.

Bovendien heeft het ministerie aangegeven dat de uitkomsten nog lang niet verwacht mogen worden. Dat zal niet voor 1 juli 2025 zijn.

De oorzaak van de meeste problemen ligt primair bij de landelijke overheid.

Het begon al met de beperkte RES-afspraken in 2019. En daarna is de noodzakelijke bestuurlijke en informatieve steun niet gegeven. Den Haag heeft het over de schutting gegoid. Zo hoort het niet te gaan in een democratie.

De regio's hebben geen wettelijke basis, de opgave met grootschalig zon en wind op de korte termijn is te beperkt. Windturbines en grote zonnevelden zijn zeker geen “bewezen technieken” en de realisatie betekent dat er ingewikkelde procedures doorlopen moeten worden. Daar komt bij dat de landelijke overheid niet duidelijk gereageerd heeft op de vele vragen, problemen en incidenten uit het land. Serieuze meldingen in de media en vele zienswijzen in meerdere procedures zijn genegeerd.

Dat veroorzaakt gebrek aan draagvlak, spanningen tussen groeperingen en veel tegenstand van mensen die vechten voor rechtvaardigheid.

Dat geldt ook voor ons. Daarvoor hebben wij juist de vele zienswijzen ingediend. Wij willen betrouwbare nieuwe milieunormen. Maar in de reacties daarop zien wij niets terug. En wij zijn daarin verre van alleen. Wij hebben contacten met veel anderen.

U weet toch ook van alle ontwikkelingen en commotie in de afgelopen 3 jaar? Er is zoveel veranderd dat in het kader van windbeleid van NOT op zijn minst de ingediende zienswijzen weer geactualiseerd moeten worden! Die kans is er tot nu toe niet geweest.

Er zijn bijna 3 jaar geleden meer dan 200 zienswijzen ingediend in de 4 NOT-gemeenten. Dat ging vooraf aan het vaststellen van document RES 1.0 . Windbeleid "on hold" terwijl ineens opwek van elektriciteit door de gigantische windturbines voor 60% mee moest gaan tellen en grootschalig zon nog maar voor 40%. Ineens andersom. En de ommezwaai is nauwelijks uitgelegd. Het is gebeven bij de opmerking "uit kostenoverwegingen".

RES 1.0 werd aangekondigd en behandeld als strategisch koersdocument. Het was verpakt in een mooie nota met dito taalgebruik en aankondigingen .

De belangrijkste argumenten om het aangenomen te krijgen, waren:

Dit is een eerste stap, de volgende stap naar RES 2.0 is veel belangrijker; die komt op 1 juli 2023. En vanwege gebleken weerstand? De belofte dat het RIVM een praktijkonderzoek gaat doen in de omgeving van al bestaande turbines. De uitkomsten zouden er binnen relatief korte tijd zijn.

Of het zo moest zijn. RES 1.0 werd aangenomen in 13 van de 14 gemeenten in Twente en in dezelfde week zei de RvS:

"Overheid we verklaren de milieunormen voor windturbines ongeldig. Er had gehandeld moeten worden naar Europees recht en daarom had er voor de plannen al lang een MilieuEffectRapportage, een planMER, moeten plaatsvinden. Dit moet de basis vormen voor de milieunormen. En dat is een langdurige procedure.

De RES met de gemeenten en daarna de provincie deden voortdurend alsof er relatief snel duidelijkheid zou komen en alles gewoon door zou kunnen gaan. Maar na de gemeenteraadsverkiezingen in 2022 ging de provincie eisen stellen. Gemeenten moesten opschieten met zoekgebieden en windbeleid vaststellen anders zouden zij de regie gaan nemen. Voorbeeld werd project De Lutte.

Gedeputeerde Tijs de Bree deed steeds alsof er daarover een 1 op 1 afspraak lag met de gemeenten en alsof het ontbreken van duidelijkheid van de landelijke overheid geen enkel probleem zou vormen. Er werd flink bedreigd, weten wij. Draagvlak speelde geen rol meer, acceptatie bij burgers ook niet meer, alleen financiële participatie.

Met oneigenlijke maar moeilijk te controleren stellingnames werd er voortdurend gebluft. De belangen van de initiatiefnemers werden steeds voorop gesteld.

Toen op 8 december vorig jaar project De Lutte van start ging werden belangrijke vragen niet beantwoord. Het werd een chaotische avond.

Het beloofde praktijkonderzoek van het RIVM kwam ook niet, werd duidelijk. Wat wel kwam, maar onbekend is gebeven was het resultaat van een TNO onderzoek bij omwonenden van 4 bestaande windclusters in Nederland. ¹

Resultaten zijn onder andere: **77%** van de omwonenden die **binnen 1000 m** wonen van het cluster van windturbines ervaart overlast of andere nadelige effecten (122 van de 158).

En tussen **1000 m en 2000 m** bleek dat nog wel **40 %** te zijn. (172 van 432).

¹ <https://energy.nl/publications/beleving-windenergie-op-land/>

Dit is dus heel veel meer dan de lang geleden (in 2008) in Nederland geaccepteerde grenshoeveelheid van ernstig gehinderden van 9% of de grens van 10% die de WHO heeft gehanteerd.

Verder: De provincie moest ook een plan MER gaan doen. Bij de start in februari bleek dat zij gokten op meer landelijke duidelijkheid per april van dit jaar. Middels onze zienswijze bleek ons in juli dat de provincie niet meer duidelijkheid kon en wilde geven.

Bij project De Lutte net zo.

En dan nu ligt er het ontwerpbesluit windturbines leefomgeving. Men doet wederom alsof de duidelijkheid er nu al is. Maar dat is zeker niet zo. De voorstellen deugen niet. En dat zeggen niet alleen wij, maar ook vele andere instellingen die zienswijzen hebben ingediend.

Nog kort over het ontwerpbesluit.

Men neemt turbines van 235 m tiphoogte en 280 m hoogte als uitgangspunt. De kleinste is nog niet operationeel op land; de grootste nog niet eens ontwikkeld. Hoe zijn dan de milieu en gezondheidseffecten te meten?

Men doet alsof het aantal "Ernstig gehinderden" volgens een discutabel model te berekenen is.

Men gaat voorbij aan de vele specifieke eigenschappen van laagfrequent geluid en de zogeheten Vercammencurve is niet gevalideerd voor het doel waarvoor het gebruikt is. En infrageluid is tot nu toe niet eens gemeten. Men heeft het wel over amplitudemodulatie, maar gaat voorbij aan de grootste amplitude die ontstaat en dat is steeds als een wiek de mast passeert. Dan treedt de grootste drukschommeling op en dat plant zich over een hele grote afstand voort. Het kan niet gehoord worden, maar wel gevoeld door mensen als het sterk genoeg is. En dat geldt zeker ook voor bepaalde diersoorten.

En men doet nu nog niets eens metingen naar het vrijkomen van Bisfenol A bij bestaande turbines. Deze kan makkelijk neerdalen als microdeeltjes uit de wieken. Bisfenol A behoort tot de groep van Zeer Zorgwekkende Stoffen weet men al wel 10 jaar.

U begrijpt hopelijk dat het nog veel te vroeg is om windbeleid vast te stellen. Ook de afstandsnormering is lang niet zeker. Minimaal 2 keer de tiphoogte, terwijl 4 keer ook nog niet eens veel meer bescherming biedt.

Denkt u er aan: Het is onze nieuwe, overwegend rechtse overheid, die er allemaal over gaat beslissen!

Dinkelland wij vragen: Laat niet langdurig en onnodig inwoners in spanning op basis van de luchtfietserij die nu plaatsvindt.

Meent u toch windbeleid te moeten vaststellen, kies dan desnoods voor een afstandsnorm van 4 keer de tiphoogte. Dat geeft duidelijkheid, maar is nog geen garantie voor de gezondheid van omwonenden en het milieu in de omgeving.